

KLYFTORNA I VÄST

ANDERS CARLANDER

Sammanfattning

Bostadsmarknaden är ett hett ämne i Sverige. Givet lågränteläget, hög efterfrågan samt lågt utbud har priserna skjutit i höjden. En av konsekvenserna kan sägas vara generellt ökade klyftor mellan människor. Resultaten från den västsvenska SOM-undersökningen 2017 visar att det är boende i mer centrala delar av storstaden som bor trångt, är minst nöjda både med sitt eget boende men även med kommunens bostadsservice, och att man gärna hade flyttat till något större. Det finns också en indikation om att graden av samhörighet i bostadsområdet är negativt relaterad till graden av heterogenitet. En slutsats är därför att klyftor – boende, ekonomiska samt sociala – hänger ihop. Tveklöst är det de ekonomiska klyftorna som växer snabbast vilket i sig utgör en barriär för alla som inte har råd, men mer sociala faktorer dikterar sannolikt också att människor i exempelvis innerstan helt enkelt inte vill flytta någon annanstans.

Det borde inte vara en nyhet att intresset för bostadsmarknaden är högt i Sverige. En enkel analys på Google Trends¹ visar att under vintern 2017 var intresset så högt som det någonsin har varit (det vill säga hur många sökningar som gjordes på ordet ”bostadsmarknaden” över tid). Därtill kommer spaltmetervis av nyheter, ledare, krönikor och blogginlägg om allt från bostadsbrist till topplån. Det här kapitlet handlar om bostad och boende i västra Sverige. Datamaterialet bygger dels på offentligt statistik men också på enkätdata från den västsvenska SOM-undersökningen 2017. Den samhällsrelaterade utgångspunkten är den allmänna bilden av bostadsbristen samt de ekonomiska och sociala klyftor som fortsätter öka i Sverige. Men det finns nyanser i den svartmålade fasaden. Kapitlet innehåller en beskrivande analys av hur västsvenskar ser på sin boendesituation utifrån mått som exempelvis bostadstrivsel och önskan om att flytta till något större eller mindre, bland annat beroende på om man är bosatt i storstan eller på landsbygden, eller om man hyr eller äger sin bostad. Avslutningsvis diskuteras vad de olika typerna av klyftor kan innebära för samhälle och individ.

Bostadsmarknaden

Boverkets (2018a) senaste bostadsmarknadsenkät visar att nära 85% av Sveriges kommuner rapporterar ett underskott av bostäder. Situationen är värst för studenter,

nyanlända och äldre. I Västra Götalands län (hädanefter regionen i detta kapitel) rapporterar samtliga av de 49 största kommunerna ett underskott, förutom Götene kommun där det råder balans mellan utbudet och efterfrågan av bostäder. Bilden bekräftas av offentlig statistik om antalet outhyrda lägenheter i Sverige och trenden verkar indikera att antalet lediga lägenheter blir färre för varje år (SCB, 2018a). Under 2017 fanns det 6 406 lägenheter lediga till uthyrning vilket kan jämföras med 2009 då det fanns nästan fyra gånger så många lägenheter.

Byggandet av bostäder har förvisso tagit fart (SCB, 2017a) men det totala behovet i landet är alltså mycket större än utbudet (Boverket, 2018b). Den reviderade prognosen är att det behövs över 90 000 nya lägenheter per år och 2016 färdigställdes 45 840 lägenheter totalt. Generellt byggs det något fler hyresrätter än bostadsrätter – men det gäller riket i stort, och siffran kan jämföras med Världsbankens Global Financial Inclusion Index² där 48,3 procent av svenskarna uppges ha ett bostadslån. Det finns emellertid regionala skillnader. Hyresgästföreningen (2018a) uppger att det finns 54 procent hyresrätter i Göteborg vilket kan jämföras med 43 procent i regionen. I Göteborg byggdes det däremot 63 procent bostadsrätter i relation till 37 procent hyresrätter i den senaste mätningen (SCB, 2017a). Boverket (2016) har bland annat resonerat utifrån att bostäder rimligen inte kan produceras i förhållande till behovet utan att det snarare är efterfrågan som styr, vilket får konsekvenser för priser och kostnader för boende och byggande. Det medför att bristen på bostäder för kapitalsvaga grupper inte kan tillgodoses i lika hög utsträckning, vilket den senaste bostadsmarknadsenkäten också bekräftar (Boverket, 2018a).

Den totala bostadsmarknaden bör förstås också delas in i åtminstone två separata men relaterade marknader. En marknad där människor hyr och en marknad där människor köper. Utan att begränsa diskussionen för mycket låt oss fortsätta med ett grundläggande antagande om att en majoritet av människor allra helst vill bo på ungefär samma ställen. Bostadsutbudet är, till skillnad från bostadspreferenser, ofta begränsad. Det är dessutom svårt att avgöra framtida utbudsbehov då prognoser om befolkningsökningen verkar ha en felmarginall på några miljoner invånare (SCB, 2002; 2017b). För att kunna bo i de mest populära områdena krävs antingen kapital i form av antal år i bostadskö eller med hjälp av en smärre medfinansiering från banken. Det här har medfört att bostadsköerna är rekordlånga (Bostadsförmedlingen, 2018; GP, 2018) och att priserna har skenat (Valueguard, 2018) i takt med hushållens belåning (SCB, 2018b). Sveriges Riksbank har emellertid inte varit av åsikten att det skulle röra sig om en bostadsbubbla (Dermani, Lindé & Walentin, 2016).

Stigande bostadspriser som inte motsvaras av vare sig stigande löner eller priser på andra varor (IMF, 2017) riskerar att öka på de ekonomiska klyftorna ytterligare, då kapitalvinster på bostäder endast tillfaller de som har gjort och fortsatt kommer göra bostadskarriär. Bostadsförmögenheten har utvecklats betydligt mycket snabbare än disponibel inkomst sedan år 2000, och samtidigt har total boendetäthet

(genomsnittligt antal personer per bostad) minskat (Boverket, 2013). En konsekvens av alla bostadskarriäristers realisationer av bostadsförsäljningar kan sägas vara att den ekonomiska ojämlikheten i Sverige ökar alltmer (SCB, 2018c). Det bör påpekas att kapitalvinster även inkluderar avkastning från t ex aktier men en viktig skillnad är att bostäder belånas till en mycket större grad vilket skapar en hävstång vilken kan vara svår att matcha med inkomst och flitigt sparande. Sedan förmögenhetsskatten avskaffades 2007 är det svårt att ge exakta siffror men hushållens totala förmögenhet består till största delen av bostadsförmögenhet (SEB, 2018). Bortom rent finansiella incitament till att klättra på bostadskarriärstegen finns det förstås även grundläggande behov om tak över huvudet. I och med att bostadsbristen verkar vara så omfattande och att priserna och skuldsättning har skenat är det inte orimligt att tro att svenskarna också bor relativt trångt.

Trångboddhet

En naturlig konsekvens av bostadsbrist kan vara att allt fler människor tvingas bo på mindre yta. I Sverige har trångboddhet definierats på olika sätt genom åren men sedan 1974 råder det som kallas trångboddhetsnorm 3 vilken i praktiken innebär att trångboddhet råder om det finns färre än ett sovrum per boende där sammanboende vuxna antas dela sovrum (SCB, 2012). Det finns även en europeisk definition som väger in eventuella barns åldrar vilket bland annat innebär att två barn under 12 år kan dela ett sovrum innan det anses som trångboddhet (Eurostat, 2014). Sverige plågas inte av någon nämnvärd trångboddhet med europeiska mått mätt (Eurostat, 2015) men det finns en skillnad och en trend i att utrikes födda upplever högre grad av trångboddhet (SCB, 2018d). Ur ett individperspektiv kan trångboddheten, främst i de större städerna, till stor del förklaras av lägre inkomster och andra sociala förhållanden (Boverket, 2016). Ur ett lägenhetsperspektiv är det mindre lägenheter, det vill säga 1–2 rum och kök, som är mest trångbodda. Samtidigt saknar en betydande andel av mindre lägenheter folkbokförd befolkning. Lägenhetsregistret och folkbokföringen ger vid mätillfället 2014 en indikation om att det kan vara upp emot 20 procent av etterna som – åtminstone på pappret – saknar någon som bor i dem (ibid.). Det finns givetvis en rad olika anledningar till att så många lägenheter officiellt är ”tomma”, men Folkbokföringslagen dikterar att du ska vara folkbokförd där du regelbundet spenderar din dygnsvila (SFS, 1991: 481), vilket uppenbarligen inte alltid efterlevs.

Boendefrågorna i den västsvenska SOM-undersökningen 2017

I 2017-års västsvenska SOM-undersökning ingår ett antal boendespecifika frågor. En central boendefråga är hur stort man för närvarande bor uttryckt i kvadratmeter. Respondenterna fick frågan *”Ungefär hur stor är din nuvarande bostad?”* och fick själva fylla i antal kvadratmeter i en ruta. Därefter kodades rapporterade kvadratme-

ter om till åtta intervallsteg enligt tabell 1 nedan. Spridningen verkar vara relativt jämn där de flesta anger mellan 101 och 150 kvadratmeter i boendeyta. I regionen verkar det också som att det totalt sett är fler som bor lite större än lite mindre.

Tabell 1 Självrapporterad boendeyta, Västra Götalandsregionen 2017 (kvm)

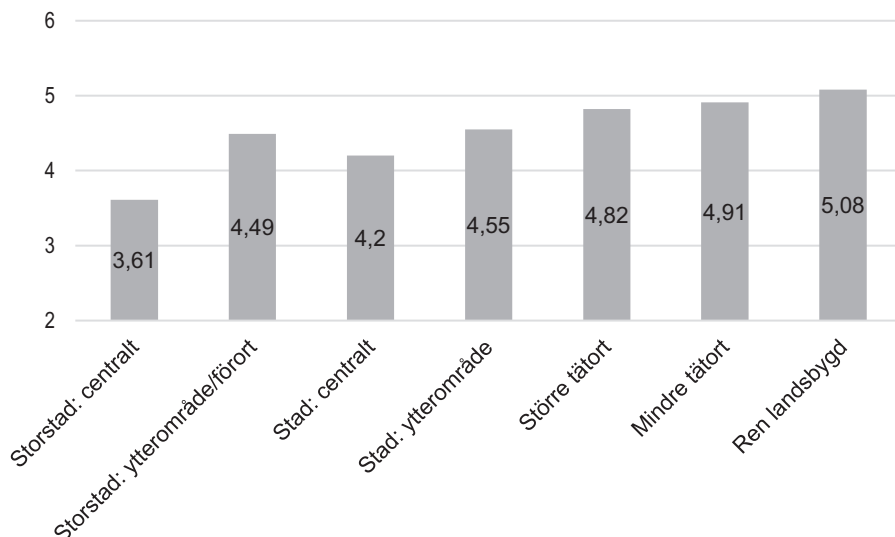
Rapporterade kvadratmeter	Antal	Procent
Mindre eller lika med 30 kvm	47	2
Mellan 31 och 50 kvm	158	5
Mellan 51 och 70 kvm	443	14
Mellan 71 och 100 kvm	696	23
Mellan 101 och 150 kvm	923	30
Mellan 151 och 200 kvm	448	15
Mellan 201 och 300 kvm	157	5
Över 301 kvm	23	1
Inget svar	164	5
Totalt	3 059	100

Kommentar: Frågan lyder: "Ungefär hur stor är din nuvarande bostad?". Respondenterna fick själva ange kvadratmeter i en ruta.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Det är kanske heller ingen överraskning att det finns en regional skillnad i termer av att människor i regel bor på mindre antal kvadratmeter i storstan jämfört med tätort och landsbygd. Skillnaderna är statistiskt säkerställda ($p < .01$) och de regionala skillnaderna presenteras i figur 1.

Det verkar vid en första anblick som att de flesta är nöjda med storleken på sitt nuvarande boende (Tabell 2). Nästan 53 procent skulle helst bo på samma kvadratmeteryta som nu, medan 27 procent vill bo större och 17 procent bo mindre. Delar vi upp preferensen på geografiskt område framstår en mer nyanserad bild. Det är fler som helst hade bott större jämfört med mindre och skillnaden är tydligast i innerstan där ungefär hälften av de svarande helst hade bott större (221 i förhållande till 445 totalt). Jämvikten uppstår någonstans mellan större och mindre tätort där istället fler antal individer helst hade bott mindre. Totalt sett är de allra flesta nöjda med storleken på det nuvarande boendet (förutom i innerstan). Det finns som ovan nämnt olika normer för trångboddhet (i princip antal personer per sovrum och att ensamstående aldrig kan anses trångbodda) men vi rapporterar här ett slags subjektivt mått på trångboddhet i termer av storlekspreferens. Det är inte orimligt att det är den subjektiva bedömningen av bostadssituationen som ger upphov till beteende på bostadsmarknaden. Upplever du dig trångbodd är det förmodligen mer sannolikt att du söker efter en större hyresrätt eller hör med banken om ett förnyat lånelöfte. Givet att möjligheten över huvud taget finns.

Figur 1 Självrapporterad boendeyta, Västra Götaland 2017 (medelvärde)

Kommentar: Frågan lyder: "Ungefär hur stor är din nuvarande bostad?". Respondenterna fick själva ange kvadratmeter i en ruta. Svaren kodades om till följande skala: 1 = 1–30 kvm, 2 = 31–50 kvm, 3 = 51–70 kvm, 4 = 71–100 kvm, 5 = 101–150 kvm, 6 = 151–200 kvm, 7 = 201–300 kvm, 8 = > 300 kvm.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Tabell 2 Korstabell mellan storlekspreferens och geografiskt område, Västra Götaland (frekvens)

Geografiskt område	Storlekspreferens			Totalt
	Större	Mindre	Samma	
Storstad: centralt	221	41	183	445
Storstad: ytterområde/förort	168	78	254	500
Stad: centralt	98	49	197	344
Stad: ytterområde	95	76	225	396
Större tätort	43	33	137	213
Mindre tätort	127	140	339	606
Ren landsbygd	70	93	258	421
Totalt	822	510	1 593	2 925

Kommentar: Frågan lyder: "Om du fick välja, skulle du då vilja bo större eller mindre än du bor nu?" respektive "I vilken typ av område bor du?" Svartalternativen framgår av tabellen.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Vi kan undersöka tendensen med hjälp av frågan "Överväger du att flytta från din nuvarande bostad?". En korstabell (tabell 3) visar en asymmetri i svaren som ger visst stöd för den subjektiva trångboddhetens effekter på rörligheten på bostadsmarknaden. Det verkar som att de som är nöjda med storleken på sitt boende generellt är mindre benägna att vilja flytta. De som anger att de ska flytta eller som söker aktivt bostad är i kraftig minoritet i relation till övriga svarsgrupper.

Tabell 3 Korstabell mellan storlekspreferens och intention att flytta, Västra Götaland (frekvens)

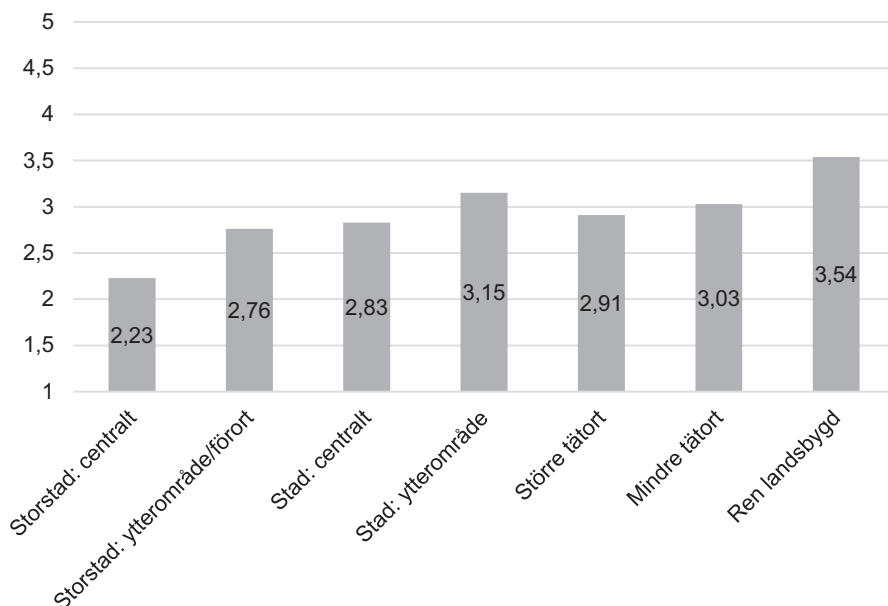
Flytta	Storlekspreferens			Totalt
	Större	Mindre	Samma	
Nej	348	257	1 300	1 905
Ja, jag ska flytta	99	35	40	174
Ja, jag söker aktivt bostad	108	26	40	174
Ja, jag har funderat på att flytta	275	202	230	707
Totalt	830	520	1 610	2 960

Kommentar: Frågan lyder: "Om du fick välja, skulle du då vilja bo större eller mindre än du bor nu?" respektive "Överväger du att flytta från din nuvarande bostad?" Svarsalternativen framgår av tabellen.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

I 2017 års västsvenska SOM-undersökning ingick också en fråga där deltagarna ombads svara på vad de tycker om servicen i kommunen fördelat på ett antal områden. Ett av områdena rör just tillgången på bostäder. En analys mellan grupper visar att det finns regionala skillnader i svaren. Man är uppenbart mest missnöjd i innerstan medan de som bor på landsbygden är mest nöjda med tillgången på bostäder. Skillnaderna mellan de olika geografiska grupperna är till största delen statistiskt säkerställda ($p < .05$) men många av värdena ligger relativt nära varandra och en skillnad på omkring 0,10 mellan två medelvärden i diagrammet nedan indikerar att skillnaden kan bero på slumpen.

Figur 2 Uppfattning om servicen i kommunen, Västra Götaland 2017 (medelvärde)

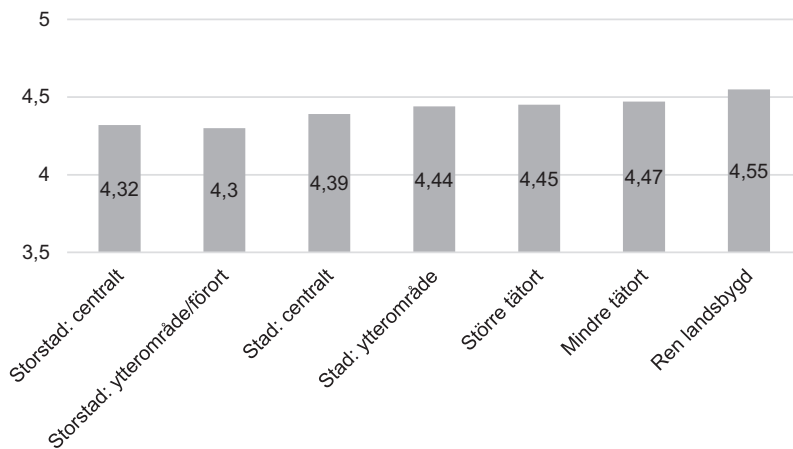
Kommentar: Frågan lyder: "Vad anser du om servicen i den kommun där du bor på följande områden?". Svarsalternativen är: 1 = "Mycket missnöjd", 2 = "Ganska missnöjd", 3 = "Varken nöjd eller missnöjd", 4 = "Ganska nöjd", 5 = "Mycket nöjd" (reverserad skala jämfört med orginalkodning). Svarsalternativen gällande geografiskt område framgår av tabellen.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Respondenterna ombads också ta ställning till hur nöjda de är med sitt nuvarande boende. Resultatet visar tydligt att de som äger sin bostad är mer nöjda med sin bostad. Skillnaden är statistiskt säkerställd ($p < .01$). I ordalag innebär resultatet att de som hyr i 1:a hand³ är ganska nöjda medan de som äger sin bostad lutar åt att vara mycket nöjda. Det finns även en positiv korrelation mellan nöjdhet med bostaden och hushållets inkomst ($r = -.16$, $p < .001$, $n = 2\,784$) vilket kan betyda att högre inkomster hänger ihop med högre nöjdhet med bostaden. Det finns också en ganska stor genomsnittlig skillnad i hushållens rapporterade årsinkomst mellan de som hyr ($\approx 301\,000$ – $400\,000$ kr) respektive äger ($\approx 601\,000$ – $700\,000$ kr) sin bostad.

Vad beträffar nöjdhet med bostad beroende på geografisk ort visar resultaten att det är boende i storstan som är minst nöjda. Skillnaderna över grupperna är relativt små men skillnaderna mellan storstad och mindre tätort samt ren landsbygd är statistiskt säkerställda ($p < .05$). En grafisk presentation visar att skillnaderna är små men att det finns en viss tendens (Figur 3).

Figur 3 Nöjdhet med nuvarande bostad, Västra Götalandsregionen 2017 (medelvärde)

Kommentar: Frågan lyder: "Allmänt sett, hur nöjd är du med din nuvarande bostad?". Svarsalternativen är: 1 = "Mycket missnöjd", 2 = "Ganska missnöjd", 3 = "Varken nöjd eller missnöjd", 4 = "Ganska nöjd", 5 = "Mycket nöjd" (reverserad skala jämfört med orginalkodning). Svarsalternativen gällande geografiskt område framgår av tabellen.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Vidare ställdes ett antal frågor som berör mer sociala faktorer i bostadsområdet där man bor. Deltagarna fick, på en femgradig skala från (1) "helt felaktigt" till (5) "helt riktigt", ta ställning till följande fem påståenden: 1. "Om jag behöver hjälp med något finns det alltid människor i mitt bostadsområde som är beredda att ställa upp", 2. "Jag känner bara några få människor i mitt bostadsområde", 3. "Jag pratar ofta med mina grannar om sådant som händer i bostadsområdet", 4. "Det finns stor samhörighet mellan oss som bor i vårt bostadsområde", samt 5. "I vårt bostadsområde arrangeras det ofta gemensamma aktiviteter". En rimlig benämning på ovan påstående är grad av samhörighet (vilket också tillämpas i Rönnerstrands kapitel i denna bok). En statistisk analys visar att de fem påståendena mäter ungefär samma sak ($\alpha = .78$) och kan därför slås ihop till ett index, vilket i princip innebär medelvärdet av samtliga skattningar på de fem olika påståendena ovan.

Det ställdes också en fråga om det i området där man är bosatt bor människor med 1. "olika ekonomiska resurser", 2. "olika etnisk bakgrund", 3. "olika livsstil", 4. "olika utbildning", 5. "olika politiska åsikter". Svarsalternativen bestod av en femgradig skala med ändpunkterna (1) "I liten utsträckning" och (5) "I stor utsträckning". Då dessa påståenden berör sociala olikheter över ett antal domäner kan benämningen heterogenitet med fördel tillämpas. Samma analys mellan påståendena som ovan visar även här att frågorna hamnar inom samma domän ($\alpha = .85$). Frågorna kan därför slås samman till en variabel enligt samma princip som med samhörighet

ovan. Det kan tilläggas att på den här frågan kunde även respondenterna ange svaret "vet ej" vilket medförde att bortfallet blev markant. Etnisk bakgrund uppvisade lägst bortfall (13%) medan politiska åsikter hade det högsta bortfallet (41%).

En initial korrelationsanalys indikerar att graden av samhörighet är negativt relaterad till grad av heterogenitet ($r = -.12, p < .001, n = 2787$). Det vill säga, ju högre grad av heterogenitet i bostadsområdet desto mindre samhörighet. Det samma gäller förstås i andra riktningen också – det vill säga, ju högre grad av samhörighet desto mindre heterogenitet (alternativt mer homogent). Notera för ordningens skull att resultatet inte gäller alla, överallt, hela tiden, utan på gruppnivå och i generella termer. Det förekommer en normal variation på båda sidor om medelvärdet i respektive variabel.

I undersökningen fanns även en fråga som är formulerad: "Skulle du rekommendera andra att flytta till det område där du bor?" med svarsalternativen ja eller nej. En statistisk analys (logistisk regression) som möjliggör att undersöka påverkan från flera faktorer samtidigt visar att högre samhörighet i bostadsområdet är positivt relaterat till att svara ja på frågan medan högre grad av heterogenitet bland de bosatta i bostadsområdet är negativt relaterat till att svara ja (Tabell 4). Nästan en femtedel av variationen i frågan om man skulle rekommendera andra att flytta till det område där man själv bor kan tillskrivas samhörighet och heterogenitet tillsammans med ålder, kön, utbildning och inkomst (hushållets totala inkomst).

Tabell 4 Multipel logistisk regression på intention att rekommendera det egna bostadsområdet till andra

Variabel	Modell 1	Modell 2
	B	B
Samhörighet	.99***	.93***
Heterogenitet	-.30***	-.21**
Ålder		.12**
Kön		-.10
Utbildning		.26**
Inkomst		.45***
Förklarad variation (R ²)	≈ 15%	≈ 18%

*p < .05; **p < .01; ***p < .001

Kommentar: Frågan lyder: "Skulle du rekommendera andra att flytta till det område där du bor?". Svarsalternativen är 0 = "Nej", 1 = "Ja" (reverserad skala jämfört med originalkodning). Övriga konstruerade variabler är kodade enligt: Samhörighet; skala motsvarande 1 (låg samhörighet) till 5 (hög samhörighet), Heterogenitet; skala motsvarande 1 (låg heterogenitet) till 5 (hög heterogenitet), Ålder; 1 = 16–19 år, 2 = 20–29 år, 3 = 30–39 år, 4 = 40–49 år, 5 = 50–59 år, 6 = 60–69 år, 7 = 70–79 år, 8 = 80–85 år. Kön: 1 = "Kvinna", 2 = "Man", 3 = "Annat". Utbildning; 1 = "Låg (max grundskola eller motsvarande), 2 = Medellåg (max gymnasium, folkhögskola eller motsvarande), 3 = Medelhög (eftergymnasial utbildning, men ej examen från högskola/universitet), 4 = Hög (examen från högskola/universitet). Inkomst; 1 = "Max 300 000 SEK", 2 = "Mellan 301 000–700 000 SEK", 3 = "Mer än 700 000 SEK".

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Slutsats

Sammantaget ger det här kapitlet måhända en relativt kluven bild av boendet i regionen. Det finns för det första en splittring mellan de personer som *har* och de som *inte har* råd och den här klyftan blir bara större och större. Boverket (2013) skrev för några år sedan att de senaste årens accelererande prisutveckling på bostäder inte i någon högre utsträckning verkade vara kopplade till en fysisk utbudsbrist utan förklaras snarare av en psykologisk efterfrågan som leder till en subjektiv utbudsbrist där inkomstökningar (inklusive bostadsförmögenhet), spekulation, samt billiga pengar (minusränta och skattesubventionerade bostadslån) står för en betydande del. Det faktum att nya bostäder i princip produceras baserat på efterfrågan och inte utbud eller brist bekräftar den bilden (Boverket, 2016). Det är alltså åtminstone två olika typer av bostadsbrist som florerar i debatten. Den andra bostadsbristen gäller främst de som *inte har* råd, för att knyta an till det här styckets inledning. Det handlar oftast om resurssvaga grupper som studenter, nyanlända och äldre (Boverket, 2016; 2018a). Resultaten från SOM-undersökningen 2017 indikerar dessutom att det finns en grupp som ofta bor i storstan, på lite mindre yta, som gärna hade bött större, som är missnöjda både med sin bostad och med kommunens bostadsservice. Det verkar också, för det andra, som att det finns en uppenbar skillnad mellan stad och land i regionen där många av de problem som uppmålas i samhällsdebatten om bostadsmarknaden inte är lika påtagliga på landsbygden eller i mindre tätorter. För det tredje verkar det också finnas en splittring i termer av mer sociala faktorer. Den totala segregationen minskar i landet men är samtidigt uppenbar på många håll i regionen enligt Hyresgästföreningen (2018b) och 2017-års västsvenska SOM-undersökning bekräftar till stora delar den bilden. Det är rimligt att anta att många vill bo där man kan känna sig hemma, välkomnad och att man kan identifiera sig med kultur och normer. Om de flesta tänker så, vilket några decennier av forskning indikerar, blir det snabbt väldigt uppdelat mellan människor baserat på ibland triviala olikheter (se t ex Dunham, 2018; Jost, Nanaji & Nosek, 2004; Robbins & Krueger, 2005).

Sammanfattningsvis finns det båda fundamentala och sociala faktorer som talar för att olika sammankopplade klyftor (boendeklyftorna, inkomstklyftorna, och klassklyftorna) mellan olika grupper av människor kommer att vidmakthållas. Det verkar heller inte som att folk i allmänhet bryr sig nämnvärt om ökade klyftor jämfört med andra mer trängande samhällsproblem (se Weissenbilder & Martinsson om aktuella samhällsproblem i den här boken). Det verkar dessutom som att folk i allmänhet helt enkelt inte vet hur stora de ekonomiska klyftorna egentligen är (Kiatpongsan & Norton, 2014). Ekonomisk ojämlikhet är ofta relaterat till en mängd olika samhällsproblem (Keeley, 2015) och i kombination med skenande bostadspriser och dramatiska ökningarna av hushållens skuldsättning väntar, åtminstone baserat på historiska prognosmodeller, en ekonomisk kris runt hörnet (Mian & Sufi, 2014). Allt är väl som slutar väl, men vet vi hur ökade klyftor kommer att sluta?

Noter

- ¹ <https://trends.google.com/>
- ² <http://databank.worldbank.org/data/source/global-financial-inclusion>
- ³ 2:a hand uteslöts ur analysen på grund av att det var för få svar.

Referenser

- Bostadsförmedlingen. (2018). *Bostadskön i siffror*. <https://bostad.stockholm.se/statistik/statistikjansten/>
- Boverket. (2013). *Drivs huspriserna av bostadsbristen?* Boverket, marknadsrapport: 978-91-87131-97-4 (ISBN). <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2013/drivs-huspriserna-av-bostadsbrist-marknadsrapport.pdf>
- Boverket. (2016). *Trångboddheten i storstadsregionerna*. Boverket, rapport 2016:28. <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/trangboddheten-i-storstadsregionerna.pdf>
- Boverket. (2018a). *Bostadsmarknaden nu och framåt – mer måste byggas!*. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/nyheter/bostadsmarknaden-nu-och-framat--mer-maste-byggas/> Hämtad 2018-08-17.
- Boverket. (2018b). *Behov av nya bostäder 2018–2025*. Boverket, 2018:24. https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2018/behov-av-nya-bostader-2018_2025.pdf
- Dermani, Emilio, Lindé, Jesper, & Karl Walentin (2016). "Is there an evident housing bubble in Sweden?" I *Sveriges Riksbank Economic Review*, 16(2), 7-55.
- Dunham, Y. (2018). "Mere membership." I *Trends in Cognitive Sciences*, 22(9), 780-793.
- Eurostat. (2014). *Glossary: Overcrowding rate*. *Eurostat Statistics Explained*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Overcrowding_rate
- Eurostat. (2018). *Housing statistics*. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Housing_statistics
- GP, Göteborgs-posten. (2018). "16 000 kan lämna bostadskön – som växer ändå." I *Göteborgs-posten*. <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/16-000-kan-lamna-bostadskon-som-vaxer-anda-1.5036216>
- Hyresgästföreningen (2018a). "En region med många hyresrätter." I *Hyresgästföreningens faktabank*. <http://hurvibor.se/lansidor/goteborgsregionen/bostader/upplattelseformer/s>
- Hyresgästföreningen (2018b). *Mångfald och segregation i Sverige*. Hyresgästföreningen. <https://www.hyresgastforeningen.se/contentassets/ee926e2520a146c18bf6bd1fbd546/mangfald-och-segregation-i-sverige.pdf>
- IMF. (2017). *Sweden: 2017 Article IV Consultation-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Sweden*. International Monetary

- Fund. European Dept. Country Report No. 17/350 <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/11/17/Sweden-2017-Article-IV-Consultation-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-45413>
- Jost, John T., Banaji, Mahzarin R. & Brian A. Nosek (2004). "A decade of system justification theory: Accumulated evidence of conscious and unconscious bolstering of the status quo." I *Political Psychology*, 25(6), 881-919.
- Keeley, Brian (2015). *Income Inequality: The Gap between Rich and Poor*. OECD Insights, OECD Publishing, Paris.
- Kiatpongsan, Sorapop & Michael I. Norton (2014). "How much (more) should CEOs make? A universal desire for more equal pay." I *Perspective on Psychological Science*, 9(6), 587-593.
- Mian, Atif & Amir Sufi (2014). *House of Debt: How They (and You) Caused the Great Recession, and How We Can Prevent It from Happening Again*. University of Chicago Press.
- Robbins, Jordan M. & Joachim Kruger (2005). "Social projection to ingroups and outgroups: A review and meta-analysis." *Personality and Social Psychology Review*, 9(1), 32-47.
- SCB. (2002). *Sveriges framtida befolkning 2002–2050*. Statistiska centralbyrån. <https://www.scb.se/statistik/BE/BE0401/2003M00/BE18SM0201.pdf>
- SCB. (2012). *Trångboddheten i Sverige minskar*. Statistiska centralbyrån. https://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Artiklar/Trangboddheten-i-Sverige-minskar/
- SCB. (2017a). *Högsta antalet färdigställda lägenheter sedan 1992*. Statistiska centralbyrån. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/bostadsbyggande-och-ombyggnad/nybyggnad-av-bostader/pong/statistiknyhet/fardigstallda-nybyggnader-ombyggnad-och-rivning-av-flerbostadshus-2016--definitiva-uppgifter/>
- SCB. (2017b). *Nu är vi 10 miljoner invånare i Sverige*. Statistiska centralbyrån. <https://www.scb.se/om-scb/nyheter-och-pessmeddelanden/nu-ar-vi-10-miljoner-invanare-i-sverige/>
- SCB. (2018a). *6 400 lediga lägenheter i september*. Statistiska centralbyrån. <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/intakter-kostnader-och-outhyr-t-i-flerbostadshus/outhyrda-bostadslagenheter-i-flerbostadshus/pong/statistiknyhet/outhyrda-bostadslagenheter-i-flerbostadshus-2017/>
- SCB. (2018b). *Sparbarometern*. Statistiska centralbyrån. <http://www.scb.se/fm0105>
- SCB. (2018c). *Gini-koefficient 1991–2016*. Statistiska centralbyrån. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/pong/tabell-och-diagram/inkomster-ekonomisk-standard-riket/gini-koefficient/>
- SCB. (2018d). *Var femte person född utanför Europa är trångbodd*. Statistiska centralbyrån. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/var-femte-person-fodd-utanfor-europa-ar-trangbodd/>

- SEB. (2018). *Sparbarometer kvartal 1 2018*. Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ). <https://sebgroun.com/siteassets/hugin/documents/2018/20180620-sebs-sparbarometer-for-forsta-kvartalet-2018-se-2-httpcwshuginonlinecoms1208pr2018062200130xml.pdf>
- SFS. (1991: 481). *Folkbokföringslag (1991:481)*. Svensk författningssamling (SFS). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/folkbokforingslag-1991481_sfs-1991-481
- Valueguard. (2018). *HOX Sverige*. <https://valueguard.se/indexes>

